

Verantwoording

In het juninummer van ons tijdschrift, wat verscholen achter een alle aandacht vragende serie artikelen over tropische bosbouwproblemen, staat een nog steeds lezenswaardig verslag van Van Kuyk en Peters over de presentatie van het Eindadvies Nationale Landschapsparken, op 22 mei jl. in Amersfoort. Dit Eindadvies is een vervolg op het in 1975 uitgebrachte interimadvies (één van de drie groene nota's) en is mede gebaseerd op de sindsdien opgedane ervaringen in de vijf proefgebieden. Het Advies is formeel geen beleidsvoornemen. Het is een advies dat door een ambtelijke commissie aangeboden is aan de Staatssecretaris van CRM, die het aan de Kamer heeft doorgezonden met een begeleidende brief, waarin o.a. staat: "De regering beschouwt het Advies als een bouwsteen voor de structuurschema's Openluchtrecreatie en Natuur- en landschapsbehoud, hetgeen impliceert dat in het kader daarvan een nadere belangenafweging zal plaatsvinden". (Pas de structuurschema's bevatten beleidsvoornemens). Inmiddels blijft de proefsituatie in de vijf eerder aangewezen gebieden bestaan en gaat het experimentele beleid aldaar gewoon door, tot de afsluiting van de PKB-procedure, dus in elk geval tot 1983. Pas daarna komt de situatie dat het aan de provincie is om het initiatief te nemen een bepaald gebied als Nationaal Landschap in te stellen, waartoe dan een voorstel ingediend moet worden bij de Minister van CRM.

Discussie over de in het Advies gekozen wijze van landschapsbescherming is dus nodig. De redactie meende dat er vanuit de ledenkring van de Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging een aanzienlijke inbreng in deze discussie mogelijk was, daar de KNBV bij uitstek een vereniging is van beheerders van bos, natuur en landschap: zij staan dicht bij de praktijk. Zo werden de voorgaande vijf artikelen bijeengebracht, grotendeels uit eigen kring.

We wilden het daarbij echter niet laten. Voor een discussie is meer nodig. Aan een twaalftal personen die op de een of andere manier veel met de kwestie van de Nationale Landschappen te maken hebben, werd daarom gevraagd om een reactie op de vijf artikelen. Deze reacties worden hierna afgedrukt. Steeds

is daarbij aangegeven vanuit welke functie of namens welke organisatie de auteur schrijft. Eén auteur gaf er de voorkeur aan om à titre personnel te schrijven.

Zoals wel voorzien was, bleken niet alle uitgenodigde personen in staat te zijn om op zo korte termijn een reactie te leveren. (De heer Nijhoff van de Stichting Natuur en Milieu kon alleen telefonisch melden dat het artikel van Van der Kloet overeenkomt met de strekking van het standpunt van de particuliere natuurbescherming). Des te meer valt het op dat nog zo velen wél hun reactie hebben kunnen geven. Het bleek niet goed mogelijk de reacties te groeperen naar inhoud, vandaar dat ze geplaatst zijn in alfabetische volgorde.

In deze verzameling opstellen over de Nationale Landschappen ontbreekt een vergelijking met de ervaringen met landschapsparken in het buitenland, gewoonlijk met wat andere omstandigheden en aanpak, en de leringen die daaruit getrokken kunnen worden. Generaliserend kan gezegd worden dat die buitenlandse ervaringen sterk variëren, maar in sommige gevallen uitgesproken goed zijn. Opmerkelijk voor ons zijn vooral die gevallen waarin de plaatselijke bevolking, al of niet met succes, bij de overheid aanklopt om te vragen of hun gebied alstublieft als nationaal landschap aangewezen zou kunnen worden. Dat geeft te denken. Bij analyse blijkt misschien, dat streekbewoners happig zijn op de vorming van een nationaal landschapsgebied, indien dat leidt tot meer stimuleren dan afremmen. Uiteraard betekent ontwikkelen tot landschapsgebied het ontwikkelen-in-één-bepaalde-richting, een afbuigen van de spontane ontwikkelingsrichting, en daar moet dus ook wel het afremmen van bepaalde ontwikkelingen bijkomen. In het buitenland gaat het vaak echter over dunbevolkte gebieden, waar elke ontwikkeling welkom is, waar het netto-resultaat toch ontwikkeling is, waar het zoet over het bitter overheerst. Het probleem van Nederland is natuurlijk dat het land overvol is, zodat afremmen noodzakelijk is wil men nog iets van het waardevolle landschap van gisteren en vandaag bewaren voor morgen. Toch blijkt uit de artikelen dat

ook hier een Nationaal Landschap alleen dan goed van de grond kan komen als het netto-resultaat van alle activiteiten door de streekbewoners zelf als positief wordt ervaren.

Hiervoor zijn uiteraard twee dingen nodig: een goede aanpak, en geld. De meeste artikelen in deze bundel gaan over die aanpak, over de methoden die succes beloven. De meningen daarover blijken minder uiteen te lopen dan men zou kunnen vermoeden.

Zonder geld kan er echter niets gebeuren, dan zijn alle uitspraken, plannen, werk, discussies en pogingen voor niets geweest. Het is vreemd: half Nederland geeft elkaar deze dagen groenboeken en -tijdschrif-

ten, in enquêtes blijkt een zeer hoog percentage respondenten hoge prioriteit toe te kennen aan een goed en waardevol milieu, maar de gelden die nodig zijn om de attackeling van het land af te remmen komen er nauwelijks.

Misschien kan de combinatie van politieke wil en vindingrijkheid daar toch iets aan doen. In de dertiger jaren was de staatskas nog leger dan nu. Toch zag minister Marchant midden in die recessie kans om de miljoenen op tafel te toveren die nodig waren om De Hoge Veluwe met al zijn rijkdommen te redden. Er staat nu nog meer op het spel.

Redactie.

De kaart uit het Eindadvies van de Commissie Verhoeve.